

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 90/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co 128/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co 128/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co 128/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 10. júla 2013 domáhal proti žalovaným nároku na peňažné plnenie – z titulu náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom. Okresný súd vo veci rozhodol (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 50 C 177/2013-742 z 28. novembra 2018. Sťažovateľ bol v konaní úspešný v rozsahu 0,14 %. Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal 20. decembra 2018 odvolanie, o ktorom krajský súd rozhoduje v napadnutom konaní. Okresný súd vykonal úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní podľa § 373 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a následne súdny spis doručil 27. mája 2019 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

3. Sťažovateľ žiadal krajský súd 4. decembra 2020, teda takmer po dvoch rokoch od podania odvolania, aby vo veci rozhodol. Od krajského súdu nedostal na uvedenú žiadosť odpoveď a krajský súd ani do podania ústavnej sťažnosti o odvolaní nerozhodol.

4. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že krajský súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom z 31. januára 2023 tak, že rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti potvrdil. Aktuálne krajský súd vyhotovuje písomný rozsudok.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že krajský súd ako odvolací súd v napadnutom konaní ani do dnešného dňa nerozhodol ani po uplynutí 44 mesiacov, t. j. troch rokov a ôsmich mesiacov. Krajský súd v napadnutom konaní nevykonal žiaden procesný úkon, bol úplne nečinný a o odvolaní rozhoduje neprimerane dlhé obdobie, čím porušil označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru.

6. Rozhodovanie súdov vo veciach náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom môže byť považované za právne a fakticky zložité, avšak ani rozhodovanie všeobecného súdu v takýchto veciach nesmie trvať neprimerane dlhú dobu. Je relevantné, že v tejto veci už krajský súd raz rozhodoval, keď uznesením z 27. apríla 2018 zrušil v poradí prvý rozsudok okresného súdu z 13. apríla 2016. Krajský súd v prvom odvolacom konaní rozhodol približne po dvoch rokoch od vydania rozsudku okresného súdu, v napadnutom konaní krajský súd nerozhodol ani po uplynutí štyroch rokov od vydania rozsudku okresného súdu. Aktuálne vo veci navyše rozhodujú dvaja z troch členov pôvodného senátu, ktorý rozhodoval o prvom odvolaní.

7. Sťažovateľ svojím správaním nijako neprispel k vzniku zbytočných prieťahov. Po približne dvoch rokoch od vydania rozsudku okresného súdu žiadal krajský súd, aby vo veci rozhodol.

8. Krajský súd od doručenia spisu, t. j. od 27. mája 2019, bol absolútne nečinný a ani po uplynutí 44 mesiacov o odvolaní nerozhodol. Krajský súd postupoval v rozpore s čl. 17 CSP.

9. Okolnosti prerokovanej veci podľa sťažovateľa odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 15 000 eur, keďže „zo strany porušovateľa došlo a stále dochádza k neprimerane dlhým a neospravedlniteľným prietahom v konaní.“.

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 90/2023-15 zo 14. februára 2023 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

11. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagoval predseda krajského súdu, ktorý v podaní č. k. 1 SprV 108/2023 zo 7. marca 2023 k celkovej dĺžke napadnutého konania uviedol, že povinnosťou senátu „16 Co“ bolo prednostne prejednať a rozhodnúť veci, ktoré napadli krajskému súdu pred 27. májom 2019 „(k 30. 4. 2019 to bolo 250 vecí a z toho 38 vecí starších ako 1 rok), a rovnako veci, na ktorých rozhodnutie je stanovená zákonná lehota.“.

12. K času, ktorý je akceptovateľný na prípravu odvolacieho konania a rozhodnutie odvolacieho súdu vo veciach, bolo podľa predsedu krajského súdu potrebné zohľadniť, že v období od 16. marca 2020 do 13. júna 2020, v období od 1. októbra 2020 do 14. mája 2021 a v období od 25. novembra 2021 do 22. februára 2022 bol na území Slovenskej republiky v súvislosti s nákazlivou chorobou COVID-19 vyhlásený núdzový stav, „ktorý vytváral procesné prekážky spojené s prevenciou šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19...“.

13. Pokiaľ ide o námietku, že krajský súd už vo veci raz rozhodol uznesením z 27. apríla 2018, poukázal predseda okresného súdu na to, že sudcom spravodajcom v uvedenom prvom odvolacom konaní bol JUDr. Ing. Mário Dubaň (ako predseda senátu, ktorého ďalšími členmi boli JUDr. Roman Majerský a JUDr. Ivana Štíftová), ktorý bol trvalo preložený na výkon funkcie sudcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky, a preto vec bola naštudovaná novým sudcom spravodajcom a súčasne bolo potrebné, aby vec po skutkovej a právnej stránke naštudovala nová členka senátu Mgr. Daniela Drnáková.

14. Na tomto základe predseda krajského súdu konštatoval, že to boli výlučne objektívne dôvody, ktoré viedli k tomu, že právna vec sťažovateľa nebola rozhodnutá skôr. Nemožno tiež opomenúť, že krajský súd vo veci rozhodol ešte pred dorúčením ústavnej sťažnosti sťažovateľa krajskému súdu, a teda v súčasnosti stav právnej neistoty sťažovateľa už nepretrváva.

III.2. Replika sťažovateľa:

15. Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie krajského súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 24. marca 2023 uviedol, že vymedzené skutočnosti nezabavujú krajský súd zodpovednosti za porušenie označených práv. Krajský súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť za zabezpečenie riadneho a efektívneho postupu pri rozhodovaní. V napadnutom konaní pritom takto nepostupoval, keď v odvolacom konaní rozhodol po uplynutí zjavne neprimeranej doby. Zmena v zložení senátu nebola rozhodujúca, keď pre dvoch z troch členov senátu uvedená právna vec nebola nová. Neobstojí ani odkaz na opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19, a to z dôvodu, že krajský súd v napadnutom konaní nenariadil pojednávanie.

16. Zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania podčiarkuje skutočnosť, že krajský súd bol v napadnutom konaní absolútne nečinný. Krajský súd pritom ani netvrdil, že právna vec bola právne alebo skutkovo zložitá. Vychádzajúc z vyjadrenia krajského súdu, možno konštatovať, že ústavná sťažnosť je dôvodná, keďže argumenty krajského súdu nijako neznižujú alebo nevylučujú jeho zodpovednosť za zbytočné prietahy v napadnutom konaní.

17. Sťažovateľ po takmer dvoch rokoch od podania odvolania 4. decembra 2020 žiadal o rozhodnutie o odvolaní. Sťažovateľ na svoju žiadosť nedostal žiadnu odpoveď a k vydaniu rozhodnutia došlo až po podaní ústavnej sťažnosti, teda s odstupom ďalších dvoch rokov, čo sťažovateľ považuje za „*mimoriadne ľahostajný*“ postup, a preto ani meritórne rozhodnutie krajského súdu „*nie je ospravedlnením jednoznačne preukázanej nečinnosti a rezignácie porušovateľa na rozhodnutie v namietanom konaní.*“.

18. Z uvedených dôvodov sťažovateľ považuje aj uplatnenú sumu finančného zadostučinenia za primeranú. Je adekvátna zásahu do jeho ústavných práv, ktorých porušenie možno kompenzovať len relatívne a len vo výške, ktorá „*aj reálne (a nie len symbolicky), dokáže sťažovateľovi aspoň čiastočne vykompenzovať zásah do jeho ústavných práv.*“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní krajského súdu a sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo zberného spisu krajského súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

20. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu, ktorým tento rozhodol o sťažovateľom uplatnenom nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom. Sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu (navrhovateľa) a strany, ktorá podala odvolanie. Sťažovateľ namieta postup krajského súdu v napadnutom konaní, ktorý bol absolútne nečinný v rozsahu približne troch rokov a ôsmich mesiacov, keď krajský súd o odvolaní napokon rozhodol.

21. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu

pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

22. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

23. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

24. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie v odvolacom konaní o nároku sťažovateľa na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom. Sťažovateľ pripúšťa, že predmet konania môže byť právne a fakticky zložitejší. Krajský súd sa k zložitosti veci nijak nevyjadril. Z tohto pohľadu aj ústavný súd prijal záver, že predmet konania môže byť právne a fakticky zložitejší. Akceptoval však argumentáciu sťažovateľa v tom, že ani zložitejší predmet konania nemôže ospravedlniť nečinnosť vo vymedzenom rozsahu (3 roky a 8 mesiacov), a to o to viac, že v predmetnej právnej veci ide už o druhé odvolacie konanie, pričom pre dvoch z celkovo troch členov senátu uvedená právna vec nebola nová, keďže sa podieľali na rozhodovaní v prvom odvolacom konaní. V prerokúvanej veci nejde o privilegovaný typ konania.

25. Druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by relevantne prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

26. Ďalším kritériom, na základe ktorého ústavný súd zisťuje, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup krajského súdu ako odvolacieho súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

27. Z pripojeného zberného spisu krajského súdu a z jeho rozsudku z 31. januára 2023 (bod 23 odôvodnenia rozsudku) vyplýva, že krajský súd prejednal odvolanie sťažovateľa bez nariadenia

odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP *a contrario*, keďže nešlo o vec, v ktorej by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Z uvedeného je zjavné, že krajský súd v napadnutom odvolacom konaní rozhodol po troch rokoch a ôsmich mesiacoch bez nariadenia pojednávania, pričom v uvedenom období bol absolútne nečinný.

28. Pokiaľ ide o odkaz krajského súdu na vysoký počet vecí, v ktorých mal povinnosť rozhodnúť ešte pred vecou sťažovateľa, ktorý možno vnímať ako obranu krajského súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ESLP, v zmysle ktorej je na členských štátoch, aby organizovali svoje právne systémy takým spôsobom, aby zaručili rozhodnutie o veci v primeranej lehote, preto nadmerné pracovné zaťaženie nemožno vziať do úvahy (porov. *Vocatur* proti Taliansku, rozhodnutie z 24. 5. 1991, séria A č. 206-C, § 17; *Cappello* proti Taliansku, rozhodnutie z 27. 2. 1992, séria A č. 230-F, § 17; sťažnosť vo veci *Bieliński* proti Poľsku, č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022, § 46).

29. Obdobne pandémie ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémie COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci *Q and R* proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80). V aktuálne prerokúvanej veci v čase vzniku pandémie a s tým spojených opatrení (marec 2020) napadnuté konanie už trvalo približne desať mesiacov, t. j. dobu, v ktorej krajský súd (aj vzhľadom na opakované rozhodovanie v predmetnej veci), už mohol meritórne rozhodnúť. Obdobne je potrebné zohľadniť, že krajský súd v napadnutom odvolacom konaní nenariadil pojednávanie a ani nevykonával žiadne dokazovanie, preto procesné obmedzenia spojené s pandemiou ochorenia COVID-19 mali na priebeh napadnutého konania len veľmi limitovaný dopad. Z týchto dôvodov ústavný súd mohol túto obranu krajského súdu akceptovať len čiastočne a prihliadol na ňu pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení.

30. K námietke krajského súdu, že vo veci bolo meritórne rozhodnuté 31. januára 2023, je potrebné uviesť, že rozhodujúcim momentom pre odstránenie stavu právnej neistoty je právoplatnosť rozhodnutia, a nie samotné vydanie rozhodnutia. V prerokúvanom prípade k tomuto stavu dochádza až dorúčením predmetného rozsudku stranám (porovnaj tiež rozsudok ESLP vo veci *Humen* proti Poľsku z 15. 10. 1999, bod 58).

31. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 24 až 30 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom odvolacom konaní bol nečinný v rozsahu troch rokov a ôsmich mesiacov, pričom až po uplynutí takto zjavne neprimeranej doby o odvolaní sťažovateľa meritórne rozhodol. Krajský súd takto v napadnutom konaní nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Nečinnosťou krajského súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

32. Krajský súd v napadnutom konaní rozhodol 31. januára 2023, z priloženého zberného spisu tiež vyplýva, že už pripravil písomné vyhotovenie rozsudku. Na tomto podklade ústavný súd nevyhovел požiadavke sťažovateľa, aby prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, aj s prihliadnutím na to, že doručovanie meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu realizuje spravidla súd prvej inštancie (§ 395 CSP; bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

35. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

36. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 9 tohto nálezu.

37. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

38. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech krajského súdu hodnotil predovšetkým obdobie nečinnosti v rozsahu troch rokov a ôsmich mesiacov, ktoré vlastne predstavovalo celkovú dĺžku napadnutého konania. Zjavná neprimeranosť uvedenej dĺžky napadnutého konania je daná aj skutočnosťou, že časť odvolacieho senátu sa na rozhodovaní v predmetnej veci zúčastňovala opakovane. V prospech krajského súdu bolo nevyhnutné zohľadniť určitú faktickú a právnu zložitosť veci a čiastočný dopad právnych opatrení spojených s pandémiou ochorenia COVID-19. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom

na priznanie finančného zadostúčinenia v sume 1 500 eur oproti sťažovateľom navrhovanej sume 15 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

39. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur.

40. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 442,38 eur. Vychádzajúc zo zistenia, že právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty (priložené osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty), uvedená suma bola zvýšená o túto daň vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 88,48 eur. Celková hodnota náhrady trov konania takto predstavuje sumu 530,86 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Ústavný súd nepriznal nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby (replika sťažovateľa), keďže uvedený úkon v zásade opakoval argumentáciu už uvedenú v samotnej ústavnej sťažnosti (bod 4 výroku tohto nálezu).

41. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu